

OSTRAVAN.CZ

1. Autorka hudby k inscenaci Nora Vladivojna La Chia: Patriarchát svět hrozně moc ochudil

15.05.2023 ostravan.cz - Milan Bátor

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadlo; moravskoslezské; Národní

Jsi známá jako autorka žánrově neukotvené hudby. Jak ses dostala k psaní pro divadlo?

Hudbu k divadlu jsem začala skládat někdy v roce 2012. Měla jsem už za sebou zkušenost s filmovou hudbou. Úplně první představení se jmenovalo Molly Sweeney a bylo pro Městská divadla pražská. Nora je tuším mou třináctou scénickou hudbou. Pro **Národní divadlo moravskoslezské** jsem už dříve napsala hudbu k inscenaci Peer Gynt.

Takže v tomto oboru nejsi žádný zelenáč! Jak probíhá tvůj proces skládání hudby k divadlu?

Oproti filmové hudbě se jedná o velmi organický proces. Je to velké dobrodružství a skladatel musí být flexibilní a reagovat rychle na změny. Zároveň je dobré mít mobilní studio. Já mám jedno domácí a pak přenosné, které si sebou беру na poslední týden, kdy v divadle trávím většinu času a není prostor odsakovat domů něco předělávat. Jinak píšu ve dvou fázích.

Čím se ty fáze vyznačují a liší?

Ta první je ještě před první čtenou zkouškou, kdy vytvořím leitmotiv z příběhu a režisérovy vize. O tématu si sama rozjímám, pak se doptám na to, co potřebuju, a pak prostě začnu tvořit. Druhá fáze nastává po první čtení. Herci a dramaturg mě inspirují k dalším pohledům. Je to zábavný proces.

Do jaké míry ovlivňuje příběh tvou muziku? Snažíš se, aby hudba rezonovala s vyprávěním, nebo je to podvědomé?

Já už nad tím moc nepřemýšlím. Je to hodně intuitivní a živý proces. Jsou režiséři, kteří mají dopředu naplánováno, kolik bude obrazů a kde přesně budou zasazeny – to jsou místa, která stojí na hudbě a vizuálu. Nejsou zatížená dialogy, takže se můžu mnohem víc rozjet. No a pak jsou místa, kterým sloužím jen pro posílení atmosféry, ale nesmím rušit. Pak jsou režiséři, kteří pracují intuitivně a vše se rodí za pochodu. No a já se snažím citlivě reagovat na to všechno.

Jak je tomu v konkrétní inscenaci?

Nora je hra postavena na dialogích. Není tam moc prostor na to se rozjet, ale režisér Pavel Gejguš se snažil taková místa vytvořit, aby to bylo pestřejší i pro diváka. Pavel je hodně intuitivní režisér, zároveň si všechno pečlivě hlídá, a má přesně naplánováno, kde chce atmosféru podkreslit a kde chce mít obraz. Hodně jsme spolu vše řešili po telefonu a hledali průsečík s jeho konkrétní vizí. Je to velmi kontaktní, klidný a přemýšlivý člověk. Janka Ryšánek, se kterou jsem dělala Marii Antoinettu v Liberci, měla taky přesně naplánovaná místa, kam chce hudební obrazy, ale už bylo čistě na mně, co vytvořím. Každý režisér má svůj přístup, někdo si spolupracovníky vybírá tak, aby co nejpřesněji zapadli do jeho vize, a jiní, aby ji narušili a posunuli jinam. Obojí je nesmírně tvůrčí. S jakými nástroji a prostředky jsi v tomto případě pracovala? Uslyšíme i tvůj hlas?

Hodně využívám analogový syntezátor hnaný přes různé efekty a tradičně jsem dala velký prostor violoncellu, které mi nahrála Terka Kovalová. Svůj hlas jsem taky použila. A pak všechno možné od basy až po různé perkusivní zvuky. Já jsem se na začátku hodně rozšoupla, jak to dělám vždycky. Pak jsem začala ubírat a ubírat, až vznikl docela minimalistický doprovod, který k tomu prostě sedí nejlíp. Takže mi zbylo kvantum nepoužité hudby a stop.

Oslovuje tě Ibsenovo drama? Připadá ti, že má i dnes svou platnost a váhu?

Ibsen byl ve své době zjevení díky tomu, jak uměl popsat situace, které byly společností nepřijatelné. To je mi blízké. Ibsen patří už mezi klasiky, takže se stále hledají nové formy, jak ho uchopit a možná i posunout. Nora se vzepřela patriarchátu, což bylo něco nevidaného. Další z mnoha krásných žen žijících ve zlaté kleci, o nichž dramatici tak rádi píší. Chtěla svému muži nezištně pomoci a vše se obrátilo proti ní. Mne osobně by ale víc zajímalo, co se dělo potom.

Tipuji, že bys v té době asi nechtěla žít, co?

Jsem ráda, že jsem se nenarodila v té době, stejně jako v době Marie Antoinetty. Baví mě k těm příběhům skládat hudbu, ale nepřipouštím si je příliš k tělu. Víš, co mě ale ještě napadlo v souvislosti s dramaturgií, které kritizují určitým způsobem patriarchát? Tím, jak to píšou muži, to je stejně vždycky hrozně zkruslené.

Jak to myslíš?

Viděla jsem teď film Korzet o císařovně Sisi. Všechny filmy o těchto ženách mi přišly vždycky víceméně ploché a možná i blbé, dokud teď film o Sisi nenatočila žena, která se zaměřila na její věk okolo čtyřicítky. Ona napsala film o skutečné ženě, ne o nějaké chiměře, která slouží pouze jako jakási ikona. Najednou ji vnímáš z úplně jiné perspektivy a rozumíš jí a chápeš ji. Ženy po třicítce byly šedou zónou. Patriarchát svět hrozně moc ochudil. To, že psali výhradně muži o ženách, které je vlastně od jistého věku moc nezajímaly, ochudili svět o skutečně pestrou kulturu. A my to teď doháníme (smích). Ibsen se aspoň snažil.

Takže to vlastně byla jedna z prvních vlaštovek, co Ibsen napsal. Snad proto kolem toho byl ve své době takový poprask.

Ano, asi ano. Byl vnímavý a uměl to napsat.

Docela nedávno Noru uvedlo v nové inscenaci pražské divadlo Pod Palmovkou... měla jsi možnost tuto inscenaci vidět?

Já jsem se za poslední rok dostala do divadla dvakrát, ale na představení pro děti do tří let (smích).

Ale na představení se svou hudbou si zajdeš, ne?

Ano, premiéru si určitě ujít nenechám, přeci jen to je pro mne v současné době jedna z mála příležitostí dostat se mezi lidi. A srdečně všechny zvu!

Jsou i chvíle, kdy si řekneš: tohle se mi povedlo, nebo naopak: tohle bych udělala jinak?

Ano, ale to, že bych něco udělala jinak, většinou vím už před premiérou. Jak je na to zkoušení s hudbou většinou nejméně času, tak

vím, že jsem v tu chvíli udělala maximum. Při generálkách často cítím, že tam bych někde ubrala, jinde přidala, protože při generálkách to většinou vidíte konečně pořádně nacvičené a zkompletované poprvé.

Není to trochu škoda, přijít na to až na generálkách?

Proto je divadlo takové dobrodružství a adrenalin.

Máš ráda tu nepředvídatelnost? Vyhovuje ti to?

Už jsem se to naučila mít ráda, ale dlouho to pro mě bylo stresující. Pak jsem pochopila, že tohle je podstata divadla, které se odehrává v přítomnosti, a ti nejlepší jsou prostě střelci, nikoli rozvážné želvičky.

Ještě mě napadá jedna otázka, však víš, že jsem, co se tebe týče, vždy zvědavý...

Ano?

Stává se ti, že hudební motiv použitý ve scénické hudbě uplatníš jinde? Třeba v písničkách? Ptám se, protože mi někdy připadá, že ta scénická hudba je tak trochu nedocenená...

Ano, ale záměrně. U Molly Sweeney a Ledového hrotu jsem udělala z ústředních motivů písničky. Molly je na albu Šraf a Ledový hrot jsem vydala jen jako singl. Ty dvě písničky považuju za jedny z nejlepších.

Takže tvá hudba může žít druhým životem! Co tě v nejbližší době čeká kromě premiéry Nory?

Pravidelně skládám hudbu pro audioknihy.

Skvělé, to jsem netušil, že se věnuješ i této disciplíně! Na co se můžeme konkrétně těšit?

V květnu vyjdou hned dvě – Bořík a spol. a Bitva o diamant. V srpnu začnu skládat hudbu do Klicperova divadla v Hradci Králové a pak do Rubínu, u obou věcí půjde o dokumentární divadlo, což je zajímavá disciplína, kterou jsem ještě nedělala. No a pak s Jankou do divadla Spejbla a Hurvínka a nakonec ještě pojedou na Slovensko skládat pro taneční představení. Práce budu mít díkybohu dost a moc se na to těším.

Tak ti moc držím palce. Spejbl a Hurvínek jsou kultovka!

Bude to o tom, jak se Hurvínek vykakal.

Tím líp... Moc děkuji za tvůj čas a přeji úspěšnou premiéru. Mimochodem, umíš být i v hudbě vtipná?

Já tobě taky děkuji. Když můžu, tak ráda!

URL | <https://www.ostravan.cz/79339/autorka-hudby-k-inscenaci-nora-vladivojna-la-chia-patriarchat-svet-hrozne-moc-ochudil/>

[« zpět na začátek](#)